

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3186/2020. (V. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.814/2018/24. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.II.37.829/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján – 2019. október 22-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.814/2018/24. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.829/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény I. cikkével, V. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó felperese volt egy közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti pernek. Az alapügy tényállása szerint egy ingatlan két haszonélvezője volt, akik nem egy időben szerezték meg a haszonélvezeti jogot. Az időben elsőként e jogot megszerző személy szállásadóként engedélyezte a felperes indítványozó számára az ingatlanban való lakhatást és ezzel azt, hogy azt az ingatlan fekvése szerinti polgármesteri hivatal tartózkodási helyeként tartsa nyilván. A később haszonélvezeti jogot szerző személy – e joga megszerzését követően – lakcím fiktiválási eljárást indított a polgármesteri hivatalnál, arra hivatkozva, hogy a felperes ténylegesen nem lakik az ingatlanban. Az elsőfokú hatóság a kérelemnek helyt adva érvénytelenítette a felperes lakcímét. Megállapította, hogy a kérelem jogosulttól, azaz haszonélvezőként szállásadónak számító személytől származik. Azt is kimondta, hogy ilyen esetben kimentéses bizonyításnak van helye, vagyis a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy ténylegesen az ingatlanban lakik. A beszerzett tanúvallomások azonban ennek ellentmondtak, a felperes által előterjesztett egyetlen közüzemi számla sem őt nevezte meg felhasználóként, sőt maga a felperes is úgy nyilatkozott, hogy a lakásban „évente több napot” tartózkodik, ami nem felel meg az életvitelszerű lakhatás követelményeinek. A másodfokú közigazgatási szervként eljáró kormányhivatal a határozatot helybenhagyta.
- [3] A jogerős közigazgatási határozattal szemben az indítványozó felperesként keresetet terjesztett elő, azt azonban a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.814/2018/24. számú ítéletével elutasította. A bíróság érdemben egyetértett a közigazgatási határozatokkal. Kimondta, hogy közigazgatási ügyben – a felperes hivatkozásával ellentétben – a haszonélvezeti jogok keletkezési sorrendje nem teremt az ingatlan-nyilvántartási és az egyéb polgári jogi szabályok értelmében vett rangsort, vagyis ilyenkor a haszonélvezők egymás közti viszonyaira a közös tulajdon szabályait kell alkalmazni. Ennek alapján bármely haszonélvező jogosult a lakcím fiktiválási eljárást megindítani, a felperes tartózkodási helyének érvénytelenné nyilvánítása iránti eljárást tehát arra jogosult személy indította meg. Mivel a felperes a bírósági eljárásban sem tudott arra vonatkozó okirati bizonyítékot előterjeszteni, amellyel életvitelszerű ott lakását bizonyítani tudta volna, ezért a bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [4] A jogerős közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához; a Kúria azonban annak befogadását Kfv.II.37.829/2019/2. számú végzésével megtagadta. Indokolásában kimondta, hogy a felperes által hivatkozott befogadási okok egyike sem áll fenn. A felperes a Kúria közétett gyakorlatától történő eltérés kapcsán egy konkrét ügyben született kúriai eseti döntésre hivatkozott, mint amelytől a jogerős döntés eltér; ez azonban nem egy közigazgatási perben, hanem egy polgári ügyben meghozott döntés volt, melynek tényállása és az alapul fekvő jogkérdés eltért jelen ügytől. A joggyakorlat egységének

és/vagy továbbfejlesztésének biztosítása körében a felperes a jogszabálysértőnek vélt ítélet felülvizsgálatát azért tartotta indokoltnak, mert a közigazgatási jog mint rendszer nem szakítható el a polgári jogtól, nem lehet eltérő jogalkalmazást folytatni a különböző jogágakban előforduló jogviták elbírálása során. Valójában azonban a felmerülő jogkérdés egyedi ügyben, egyedi tényállás alapján lett a jogerős döntéssel elbírálva, így az nem tekinthető elvi jelentőségűnek. Végül a felvetett jogkérdés különleges súlyúnak, illetve társadalmi jelentőségűnek sem minősül, mivel az adott ügyben nem a haszonélvezettel kapcsolatos jogok közigazgatási eljárásban való értelmezése merült fel, hanem az adott ingatlanban való tartózkodás bizonyítottságának elégséges volta. Összességében a Kúria értékelése szerint a felperes pusztán az eljáró bíróság általa sérelmesnek vélt tényállás-megállapítási és jogértelmezési tevékenységét támadta, így a felülvizsgálati kérelem nem felelt meg a befogadási feltételek egyikeként sem.

- [5] 3. Az indítványozó, a per korábbi felperese mind a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.814/2018/24. számú ítéletével, mind a Kúria Kfv.II.37.829/2019/2. számú végzésével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a később beadott indítványkiegészítésében kérte a támadott végzések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény I. cikkével, V. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével; továbbá kérte a jogerős bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [6] Érvelése összességében mindegyik hivatkozott alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában abból áll, hogy sérelmezi a közigazgatási hatóságok és a bíróságok jogértelmezését. Véleménye szerint a polgári jogi rangsor elve egy ingatlanhoz kapcsolatos közigazgatási eljárásban is alkalmazandó, és mivel az időben elsőként haszonélvezeti jogot megszerző személy őt bejelentette az ingatlanba, egy később haszonélvezeti jogot szerző személy nem teheti meg, hogy őt kijelentse onnan. Jogi álláspontja szerint ilyenkor is – noha nem polgári jogi jogviszonyról van szó – érvényesül a rangsor elve, és a haszonélvezők esetében nem a közös tulajdon szabályait kell alkalmazni. Vitatta a megállapított tényállást is; hivatkozott arra, hogy szerinte az eljárást megindító haszonélvezőnek kellene bizonyítania, hogy ő nem lakik az ingatlanban, nem pedig neki, hogy ott lakik. Azt is állította, hogy emellett ténylegesen használja az ingatlant, ám tartózkodási helyként az életvitelszerű ott lakás nem jogszabályi előírás, így azt vele szemben nem lehet megkövetelni.
- [7] Az Alaptörvény I. cikkére csak hivatkozott, ám azzal kapcsolatban semmilyen érvelést nem terjesztett elő. Nem terjesztett elő érvelést az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog vonatkozásában sem. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti jogokból a magánélet és az otthon védelméhez való jogokat nevesítette mint amelyekbe a közigazgatási és munkaügyi bíróság szerinte beavatkozott, amikor az eljárást megindító személyt szállásadónak minősítette, megsértve ezzel „a felperes otthonának nyugalmát”. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog vonatkozásában azt állította, hogy a „lakásbirtoklásra való jog a tulajdonnal azonos védelemben részesül”; e jog amiatt sérült, mert a bíróság tévesen indult ki abból, hogy a különböző időben keletkezett haszonélvezeti jogok jogosultjai viszonyában a közös tulajdon szabályai irányadók. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése véleménye szerint azért sérült, mert mind a hatóságok, mind a bíróságok hibás jogértelmezés alapján döntöttek el az ügyet, nem véve figyelembe a közigazgatási ügyben a döntés alapjaként szerinte felhasználandó Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit, továbbá mert helytelen tényállást állapítottak meg. Végül az V. cikk tekintetében az indítványozó mindössze annyit ír, hogy „az indítványozónak a fennálló, tartózkodási helyre vonatkozó lakcímhöz való jogának az engedélyező kizárásával való érvénytelenné és fiktívvé nyilvánítása [...] sérti az indítványozónak az V. cikkben foglalt szabadsághoz és biztonsághoz való alapvető jogát”.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [9] Az Alaptörvény I. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így a panasz e tekintetben nem meríti ki az érdemi elbíráláshoz szükséges, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tartalmi követelményt. A többi hivatkozott alaptörvényi rendelkezés tekintetében az indítvány nem tartalmaz érdemi indokolást, konkrét

alkotmányjogi érvelést arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miatt ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, emiatt a panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában előírt befogadási feltételnek. Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló jogértelmezést támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Mivel az indítvány a bírósági döntések tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét sem, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek sem.

- [10] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [11] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.814/2018/24. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.II.37.829/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította. A visszautasításra tekintettel a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett külön döntenie.

Budapest, 2020. május 12.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1701/2019.

